

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 8 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 8 luni 8 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențele sunt a se adresa la:

Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.

Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru
țe care publicare.

Prenumerării nouă

la

„Telegraful Român“.

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprile-Iunie al anului 1883, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumărării se trimit mai cu înlesnire pelangișca asigurări postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceta.

Se atrage atenția on. domni abonați, al căror abonament se sfârșescă cu ultima Martie 1883, așa încât din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista, sau a întârdia cu expedarea foiei*).

Editura „Telegraful Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în expediție se face prin lipirea unei știri de adresă dela abonamentul ultim.

Grandomanie șovinistică ungurească.

Dorința de a deveni mare este o dorință nedisputabilă a fiecărui copil. În contra acestei dorințe, care cu timpul și așa se împlinesc, ar fi o nebunie a se opune cineva. Dar când un copil, ca să apară că i s'a împlinit dorința de a deveni mare, își pune în cap o pălărie de om mare, se face ridicul.

Desbaterea asupra projectului privitor la instrucția secundară, în casa deputaților Ungariei și cu deosebire desbaterea specială asupra §. 7, a dat dovadile cele mai imbelșugate despre impregnarea, că ce rolă joacă grandomania, dorința de a fi mare, în capetele șoviniștilor unguresci.

Și astfel de șoviniști au pretensiunea de a fări ei singuri pe toate popoarele Ungariei, pentru că după densus ei sunt egali cu Francesii, cu Germanii, cu Rușii, cu Englezii.

Ei au vitalitate și cultura superioară a popoarelor celor mari și mai înaintate. După densus este lucru firesc dar, ca români, sasii, sârbii, slovacii, rutenii să renunțe la naționalitatea lor și să se contopească în naționalitatea, cărei apartin șoviniști.

Dacă astfel de pretensiuni copilărescă odată își provoacă surisul, apoi risul, audindu-le de multe ori repetindu-se, își stîrnesc grecă. Te revoală însă când pretensiunile acestea copilărescă se prezintă în forma insolentă, în care s'au prezentat de deputatul Orban, la desbaterea §. 7.

Audiți români din toate părțile lumii și mirați-vă! Un seciu din Transilvania își permite, în furorul său de maghiarizare, să denegă puterea de viață dicând că vății vecuit veacul; dicând că cădut florarea sără a fi înflorit vre-o dată; că n'aveți limbă afară de „lulu“, cu care înădăji cuvintele furate din alte limbi; că sunteți un popor, care și vine drepturile pe vînă sau pe răchiu; că n'aveți civilizație și cultură nici în România măcar, pentru că și acolo, oamenii, care pretind a avea cultură, vorbesc franțozește, va se dică, nu sunt români!

Audiți români și mirați-vă! căci aceste nu s'au rostit la un păhar de vin sau într-o ceartă dintr-un incident neprevăzut. Nu. Aceste toate le au rostit un „representant“ al „poporului“ în legislativa ungurească, în parlamentul unguresc și a fost aplaudat de o partidă întreagă, de partida „independenților“ unguresci din acea dietă.

Este condamnabilă atitudinea unui astfel de „representant“ al poporului în reprezentanța unei țări, chieme-o cum se va chiama și avem numai o palidă

satisfacție că numai ministrul de interne dl Tisza s'a văzut silit a dice șovinismului pe numele lui.

Însă cine a dat și dă frâu, la astfel de grandomanie nespălată, dacă nu acei ce guvernează țara?

Ce sunt espectațiunile unui Orban decât năvătatea desbrăcată spre a arăta tendența de maghiarizare în toată goliciunea ei?

Orban scie că în toate sferele magiare există numai un „Tatâl nostru“ foarte scurt: „Tatâl nostru, carele esci în ceriuri, fă din toți oamenii maghiari!“ Și fiind că n'are răbdarea de a aștepta rezultatele legislației și rezultatele rugăciunii necreștinesc, astă cu calea a accelera treaba. Dar cum? Disputând, bună-oară românilor, dreptul de existență, ca fiindu-le și lor urât de ei însăși să se grăbească, a trece în ceriul maghiarismului!

Și cum n'ar trece? Acolo, unde i-așteaptă un popor mare, mai de patru milioane cu toți jidovii maghiari-șoviniști cu tot, gata a înghiți nouă milioane; acolo, unde i cultura și civilizație tradusă și imitată dela alte popoare; acolo unde i nobilă, deși mai toată aleargă în ruptul capului după posturi, în care vrea să și adăpostească existența*); acolo unde, ce e drept, nu sunt cuvintele înădăite cu lulu, dar compun o limbă cu un teren foarte fermurit și cu totul eterogen de toate idiomele europene.

Bine, nu văd șoviniștii unguresci că ei n'au talia popoarelor celor mari europene nici într'o privință? Nu văd ei că dacă cuiva i este prea puțină cultura în naționalitatea proprie și limba acesteia, apoi nu poate merge la a lor, carea dacă nu cumva e mai săracă, e tot așa de săracă și de lipsită de mijloace, prin care să se deschidă vederilor intelectuale un câmp mai larg și mai folositor? Se poate asemenea cultura și literatura lor cu cea italiană, cu cea franceză, cu cea engleză sau cu cea germană sau chiar și cu cea rusească? Nicu să una.

La ce dar să mai răvnească naționalitățile, că să și părăsească limba lor pentru cea maghiară, care nu le oferă mai mult decât a lor proprie?

Și cu toate acestea nemulțumiți cu proiecte de legi asupratoare șoviniști unguresci tractează toată lumea nemaghiară și cu brutalitate!

Situatiunea noastră devine pe toată diua mai insuportabilă. Ori cât popoarele nemaghiare își dau silință a se conforma legalității, acei cari dispun de densă, după ce vor să le ia susținut din oase, vin să le și insulte prin legislație. Ei bine, ne tot ferim că să nu ni se facă imputări nedrepte, și stăpânitorii situației tocmai atunci vin ca să ne infundă gura că nici să nu mai putem vorbi în limba noastră și ne mai să maltratează cu cele mai grosolană batjocuri. Sau aceasta este civilizația lui Orban și a consotilor săi, la care vrea să ne ridice?

Aceasta este agitație, aceasta este revoluție, care, abusând de concepții legalității și a patriotismului vine să desnaționaleze și desonoreze pe cetățenii cei pacinici ai statului, ba să și bată joc și de națiuni și staturi, cari nu poartă altă vină, decât că în privință națională sunt una cu noi români.

Ce ar dice domnii șoviniști când, să dicem, români, cari își aduc cu durerere aminte de trecutul dureros, ce l-au pricinuit tot ambiciunea șovinistică, sără pune să resplătească cu aceeași monetă?

Români pentru că au trebuit în același timp să se apere de turci, de tătari, de poloni și de unguri, au slăbit, și cu toate că pe ei turci nu i-au putut călca ca pe unguri, au remas înăpătă ca și conaționalii șoviniștilor. Și fiind că aceștia prin impregnare, la cari hănicia lor n'au contribuit, ci pe cari le-au adus norocul, au venit în posesiunea puterei, se vede și că cred că nu-i vor putea desnaționaliza, să-i batjocorească.

Vor ei pe calea aceasta să se facă mari și să satisfacă grandomania?

Aceasta e scara la ridiculositate!

Măture ei mai bine dinaintea ușei lor proprii. Învețe și naționalitatea lor a fi element de ordine cu care să putem susține ordinea cu toții și să ne apărăm de inimicul comun. Învețe a face legi, care să mulțumească, dar nu să revolteze spiritele: învețe pe Thály și pe alții de teapa lor să respecte ordinea legală.

Nu cu nasul pe sus, pe unde nu ajung și nu vor ajunge nici odată, se consolidează ideea de stat, ci cu modestie și muncă tot odată.

În interesul ideei de stat însă asemenea esaltați, ca Orban, ar trebui trimiși la cură, să se facă sănătoși!

Revista politică.

Sibiu, în 28 Martie.

„Egyetértés“ spune că mișcări serioase au să urmeze în comitatul Torontalului, Timișului, Caraș-Severinului. Români din ținuturile acestei și alte din părțile ungurene se vor întruni spre a protesta contra projectului pentru scoalele secundare.

Raportorul lui „P. Ll.“ din casa deputaților Ungariei și indignat foc pe deputatul Thály, fiindcă a făcut opoziție projectului la § 22, despre care dice că este foarte gravaminos pentru autonomia confesională. Este adeverat că Thály cu toate că nu e nici „daco romanist“, nici „pangermanist“, ci maghiar neaoș, a spus că dacă se va primi §. 22 studenții protestanți vor fi renitenți față cu comandantul guvernului la esamene de maturitate. De aceea raportorul lui „P. Ll.“ îl numește fanatic și îl pune pe o treaptă mai înaltă de revoluționar de cum a putut fi Miletici și Polit vre-o-data.

Fondul de dispoziție al guvernului unguresc, ne mai având trecere în Germania, a găsit în Paris o foaie „Parlament“, care, se înțelege, că în neconoscință de cauza laudă projectul și l'apără față cu Schulvereinul german.

Alianța descoperită de „Allg. Correspondenz“ din Londra se adeveresc tot mai mult că există. Urmările unei atari alianțe sunt considerabile.

Senatul Italian a început în 8 Aprilie discuția bugetului ministerului afacerilor străine. Cu această ocazie d. Pantaleoni a pronunțat un discurs, asupra căruia Agenția Stefani publică analiza următoare: D. Pantaleoni a recunoscut că conduită guvernului în ceea ce privește rapoartele internaționale să îmbunătățește în adevăr de un an. A criticat cu violență vechiul control anglo-francez în Egipt, să disă: Escluderea noastră dela direcția afacerilor egipțiene a provenit nu atât din partea Angliei, cât din partea încrengătării vrășmășii a Franței contra Italiei. Ne trebuie să pregătim apărarea Sardinei, care se găsește amenințată prin presința Franției, la Tunis. Nu trebuie cu nici un preț să recunoascem ocuparea Tunisului de către Franța... Oratorele acredă că trebuie să adauge că nu are nici o animositate contra Franției, care se află în timpul de față, după densus, în prada unei stări bolnavioase. Termină discursul său aprobat pe d. Mancini că a întemeiat politica continentală a Italiei, pe Austria și Germania.

În Camera deputaților Italiei Magliani, ministrul de finanțe, făcând espunerea situației financiare a tesaurului, dice că excedentele veniturilor eserțierului 1882, care e de 12 milioane, ar fi trecut peste 40 milioane, dacă n'ar fi fost inundăriile, care au pus în pericol multe provincii ale Italiei și ale căror pagube au trebuit reparate. Guvernul poate cu toate acestea să evite emitera rentei, pe care Camera a autorisat-o în ultima sesiune. Ministrul constată progresele economice ce a făcut țara: mișcarea comercială a sporit cu 500 milioane în 10 ani și adaugă că guvernul va să desvolte munca națională împreună cu restul țării în esagerările protecționismului. Bugetul pe 1883 va da de asemenea un excedent fără a se recurge la resursele extraor-

* La un post de notar comunal în comitatul Uniadei audim că au concurs vre-o patru deci de nemes-embri.

dinare; retragerea hârtiei-monede, care are să înceapă în curând, se va efectua fără a provoca cea mai mică incurcătură în afaceri. Cât pentru bugetul pe 1884, ministerul enumără resursele pregătite spre a compensa suprimarea completă a imposiției asupra măcinatului; insistă că parlamentul va aproba revisiunea tarifului vamal; afirmă din nou necesitatea de a închide Cartea-mare și de a manține echilibrul între cheltuielile și veniturile efective ale bugetului. Trebuie, dice d. Magliani terminându-și espunerea, a consolida rezultatele câștigate și a continua într-un mod progresiv reforma imposițiilor noastre spre a întări și crește creditul statului, precum și puterea sa financiară.

Încoronarea țarului ear se scrie că se va amâna. Causa ar fi nihilistii, cari pun cabinetele externe pe gânduri și se codesc a trimite reprezentanți.

Projectul pentru scoalele medii în parlamentul Ungariei.

A sesea și de desbatere.

(Urmare.)

Paul Hoffmann: (continuând) E cu totul nemotivată opoziție, ce se face projectului din considerații confesionale, căci înainte, ce se dă prin proiect statului, corespunde într-o toată referință schimbate în decursul secolilor. A fost un timp, în care statul a concrețuit învățământul confesiunilor; aceasta o conced. Statul n'a făcut alta, decât le-a sprințit cu mijloace materiale, bună oară cum fac catolicii evlavioși, jertfind o grămadă de bani pentru o slujbă săvîrșită într-o măntuirea sufletelor, sau depunând la dispoziție bisericei fundații, ca cu ajutorul acestora să se înainteze interesele culturale. Astfel a urmat și statul, făcând bisericilor dotații prea bogate spre a susține interesele culturale.

Acest timp a trecut acum. Cultura nu se mai poate în stat de confesiuni. Statul a trecut de mult nivelul, pe care se află atunci, când era mărginit simplu la susținerea ordinei publice și cu privire la statul maghiar se ridică și de di pretensiuni, prin cari se cere să înainteze binele public. Statul maghiar încă nu se mai poate mulță cu garantarea siguranței bunurilor și a persoanelor, ci cerem dela el să înainteze și ori cari alte interese. A denega aceasta statului, ar însemna a-l jigni în funcțiunile sale, a-l împedeca în implementarea chemării sale celei mai însemnante. Aceasta o pretinde cursul progresului culturii moderne, care a trecut de mult peste granița confesională. Tot atât de nemotivată e imputarea, ce i se face projectului, susținându-se, că ar vătăma drepturi existente. D. deputați dic că actualul proiect ar colida cu dreptul confesiunilor protestante. Nu voiu a-i urmări pe acest teren și a mă certa cu ei în privința însemnatății terminului „supremă inspectiune” și că pănă unde ar avea să se estindă. Mă alătur la cele dîse de ei și conced bucuros, că proiectul schimbă starea de lucruri actuală.

Ne aflăm în fața unui proiect de reformă. Cum ar putea să aibă loc reforma fără a se schimba starea actuală? Cred D-lor, că într-un proiect de lege pentru scoalele medii nu trebuie introdus altceva decât numai aceea, ce există în timpul de față? Unde ar remăne progresul? Oare ficsarea legislativă a stării actuale să nu merite osteneala onoarei case? (Aprobare în dreapta.) Aceasta e în adever un proiect de reformă. Nu e vorba despre aceea că se află în el vr'o modificare a stării actuale, ci se tractează despre întrebarea: că se cere oare vre-o modificare? (Aplause.) E motivată ea oare prin interesele adevărate ale culturii și ale scoalelor medii? Că interesele acesteia schimbarea proiectată? Dacă da, trebuie oare să o facem? (Aprobări.)

Mă mir că opoziție vine chiar din partea aceea, care atacă starea de aji pe terenul cel mai înalt. Ea, partea aceasta face proiectului acestuia modest opoziție singur din motivul, că el însemnă o schimbare mică a stării actuale. Da, domnii mei! Schimbarea aceasta e de lipsă, căci se intemplă în interesul țărei. (Aprobare în dreapta).

S'a pus pond pe două lucruri, prin cari s'ar jigni autonomia confesională protestantă. Acestea două lucruri sunt cuaificătionea profesorilor și examenul de maturitate. Să-mi fie permis, onorată casă, a face unele observări față cu aceste două lucruri. (Să audim!)

În ceea ce privește cuaificătionea profesorilor aflat unul din domnii deputați-colegi un gravamen mare în aceea, că profesorii confesiunilor să depună examenul la Universitatea țărei.

Coloman Thály: N'am vorbit despre Universitate, ci despre institutele pedagogice.

Paul Hoffmann: Într-alt loc nu se poate depune examenul decât la ambele Universități. Domnul de-

putat și-a motivat observarea cu aceea, că examenul ar avea un efect stricătos pentru suflet. (Să audim! Să audim!)

Mă rog de iertare, nu măști miră, dacă o ar dica aceasta unul, care nu se ocupă cu învățământul, nu pricepe însă, cum chiar d. deputat, care e luptător cunoscut pe terenul literaturii, poate păsi cu astfel de expresioni relativ la scoala cea mai înaltă din țară și la cei aplicați pelângă această scoală. Dacă e rușinător a depune examenul la cel dintâi institut scientific, apoi n'avem trebuință a mai susține atari institute și ar fi bine să se propună casarea lor. (Aprobare în dreapta.) Căci dacă puțină și prețul e de atare, incă dejosesc pe aceia, cari vor să arăta înaintea lor cuaificătionea, apoi nu merită să existe nici o șansă, ci trebuie sterse de prefață pămentul. (Aprobare în dreapta.) Mă simt îndreptățit a respinge din parte'mi presupunerea aceasta în numele stimulului scientific din patrie. (Aprobare în dreapta). Institutul acesta nu e confesional, cu toate acestea priviți la facultatea filosofică, în care se fac examenele de cuaificătione și vă veți convinge că dela introducerea epocii constituționale a depus înaintea ei examenul de cuaificătione un sir considerabil dintre bărbații cei mai excelenți protestanți. Domnul deputat n'a făcut deci prin maniera sa nici un serviciu culturei. (Aprobare).

Referitor la examenul de maturitate fie'mi permis a măști și mai mult asupra neplăcerii, cu care s'au primit cele cuprinse în proiect. Cum sună §. 24 în legătură cu §. 22? Sună așa, că reprezentantele statului, chemăți cum îl va chema, să fie de față la examene, să vadă cele ce se intemplă, să nu fie însă îndreptățit a decide, dacă astăză ceva, ce contradice legei și dispozițiunilor esmise pe baza legei și să protesteze. Aceasta, chiar și necuprinsă fiind în proiect, s'ar înțelege de sine. Aceea ce prescrie legea trebuie observată fie de față inspectorul scolar, ori nu fie.

Ce se intemplă contra legei e *ipso facto* fără de lege și fără valoare. Observ însă franc și aceasta se va intempla mai curând sau mai târziu, că e de lipsă a da reprezentantului statului și în privința cuaificătionei influență, ca să nu fie constrinsă primă rezultatul fără a putea să dică vreun cuvânt. Dacă nu i se iartă luând parte la un examen, care dă cuaificătione de stat și nu confesională, a vorbi în mod deciștor la rezultatul examenului, se creaază prin aceasta stare, care reduce la zero influența statului. Nu pricepe deci, cum a fost în stare dispoziționea aceasta să îndemne pe dnii deputați la opoziție. Reprezentantele statului duce presidiul în scoalele catolice la examenele de maturitate și exercită influență deciștoare. În scoalele protestante nu presidează, aici n'are decât să seadă lângă președintele și să observe cele că se intemplă. E aceasta vătămare?

Albert Kiss: Dar are a subscrive testimoniu!

Paul Hoffmann: Aceasta e vătămarea autonomiei protestante. Onorată casă! Recunosc cele dîse de d. Mocsáry. Protestantismul are în patria aceasta mereu atât de mari, nu numai în privința confesiunii, ci și a națiunii și a țărei, și merită recunoaștere pentru meritele acestea. Aceasta o recunosc bucuros. Permiteți-mi însă una: fie căt de înalte merite bisericei protestante, interesele culturale trebuie totuși preferite, căci acestea sunt mai pe sus ca meritele atinse.

Dacă aceea, ce se cere pe baza numitelor interese, stă în contradicție cu interesele culturale ale națiunii, preferăm pe acestea, ear' celorlalte ledărilor subordinației. (Aprobare.) Onorată casă! Eri am audiat o vorbire, care s'a ascultat, după merit, cu toată atențunea, și sunt convins despre efectul ce l'a avut în patria aceasta estinsă și în întreaga țară. Contra acestui mare vorbitoriu nu voiu a lupta din două motive. Motivul cel dintâi e personal și constă în aceea, că eu am ascultat cu atâtă bucurie eminentul talent revelat în el, incă nu mă incumet să mă luptă cu el. Motivul al doilea e, că de măști și luptă, n'ști dobândi nimic. Deosebirea între noi nu constă în argumente și în voință. Voința lui atât e de mare, incă argumentele, ce rezultă din ea nu se pot combate. Argumentul meu nu e în stare să sgudui pe ale sale. Nici densusul nu e însă în stare să mi le sgudui pe ale mele.

E un act al voinței; densusul vrea să mijlocească progresul cu ajutorul confesiunilor. Eu nu voiu să delătura confesiunile, voi înse să a mijloci că și ele să contribue în mod sincer vindicând rolul de conducători statului. (Aprobare în dreapta.) Într-o astfel de împreguri, onorată casă, nu mă lupt cu densusul; cunoscându-i însă nobila manieră de cugătare imi permit să adresa o întrebare.

Cred din toată inima, că densusul își ia poziția aceasta din convingere, credând, că cu puterea confesională se poate înainta într-un mod destul de eficace cultura maghiară. Nu pot presupune nici

în vis, că densusul ar dori să aplice supremă și puterea confesională în dauna culturii și într-o prelungirea aceleia și că ar fi în stare să denegă recerința culturii din motiv, că nu este satisfăcută pe terenul confesiunilor. Voind densusul să satisfacă tuturor recerințelor pretinse cu drept cuvenit de interesele culturii naționale, are datorință a contribui, că nimenea în patria aceasta să nu provoace concurență între stat și între confesiuni, cel puțin nu cu scop de a se împedeca reciproc. Densusul trebuie să contribue, ca statul și confesiunile prin nisună serioasă comună să înainteze recerințele de pe terenul scoalelor medii. (Aprobare în dreapta.) Aceasta va fi de amănă de conlucrarea sa, o asemenea conlucrare nu o va putea respinge, după cum cred eu.

În fine să-mi fie permis a reflecta în puține cuvinte la cuprinsul propunerei presentate de dep. Gull și consorții săi. (Să audim!) Voiu evita, onorată casă, ori ce cuvinte, cari să ar putea interpreta altfel, de cum aș dori. Toate cuvintele ce le voiu întrebui nu exprimă decât o dorință. Din motivul acesta nu aprobat cuvintele întrebuiate mai nante. Acestea măresc numai contrastul exprimat în propunerea amintită.

Domnii aceia resping proiectul de lege din un motiv, care exprimă negaționarea ori cărei comunități cu cultura națională. (Adevărat! Așa e! în dreapta și stânga.) Poporul din Transilvania, care a trimis pe acești domni, i-a și indemnă la ceea ce au vorbit. Recunosc greutatea născută din aceasta situație. Una recomandă însă atențunei D-lor. Deputatul, care vine în casa aceasta, nu e chemat numai să dea expresiune vederilor și dorințelor exprimate în cercul său mai restrâns. El are totodată îndatorirea a nu împedeca, ca să se dea expresiune și valoare la toate căte se crează în casa aceasta. Aceea ce se formează în casa aceasta e voința generală și convingerea națiunii; nu îi e iertată a fi numai interpretele antipatiei crescuțe de situație nemărginită și de prejudecăte, precum s'au arătat acei domni în totdeauna în casa aceasta (Aprobare generală), el trebuie să fie în patrie totodată și respânditorul rezultatului celor ce se intemplă în casă. Înțeleg luminarea. Dar oare luminează ei pe poporul lor despre starea cea adevărată? Oare nu își exprimă ei în continuu îndatinantele vederi, ce le au despre cele intemplate în acest parlament, tocmai cu vederea interesele patriei comune, a națiunii comune și pretensiunile acesteia? (Aprobare generală.)

D-voastră, domnii mei, luati parte cu poporul dimpreună la posesiune, la libertatea comună. Ar trebui să nu uitați că venind străbunii D-voastră în patrie, s'au facut părăși la o atare libertate comună, precum nu o a avut în Germania nici când clasa aceea, de care se tineau străbunii D-voastră. (Aprobare generală.) Gândiți-vă la poziția de drept a aceluia popor și o asemănăți cu aceea, ce i s'a oferit în patria aceasta. Sasii și ați iau parte dimpreună cu noi la drept, la bunurile materiale, la prestigiile, participă la dreptul acesta, acceptați toate prestigiile, o singură comunitate, însă resping ei, comunitate spirituală, singura comunitate, care nu desbină, ci unesc.

Comunitatea intereseelor materiale desbină ușor. Comunitatea intelectuală, comunitatea de cultură aplanează ori ce gol, ce deosebesce pe om de om. Cultura aplanează lacunele cele mai mari. Sasii resping această comunitate. Ei nu respectă comunitatea politică în patria aceasta și resping comunitatea intelectuală a acestei patrie. Ei însă ar trebui să nu uite, că precum nu e dubios că acest pământ e maghiar și că n'a fost nici când german — precum e fară îndoială că această instituție și libertate e maghiară, tot așa e nedubios că cultura ce există în această patrie e maghiară. (Așa e! Aprobare în dreapta.) O spun franc că acela, care nu se pregătesc în patria aceasta pentru cultura maghiară, va putea trece poate într-alte țări de om cult, în patria aceasta însă nu. (Aprobare vie și aplause). Dacă ar avea și ei asemenea vederi, ar trebui din contră să facă mai mari pretensiuni la cultura aceasta. Ei se plâng că în clasa a 7-a și a 8-a se propune limba și literatura maghiară în limba maghiară că din obiectele acesteia trebuie să se depună examen în limba maghiară.

Ei, domnii mei, ar trebui din indemn propriu să pretindă mai mult și să dorească mai multă sirgintă, aici n'ar trebui să se opreasca odată cu capul. Voind statul maghiar a corespunde sirgintei sale, nu se poate nici de cum opri aici, ci trebuie să facă învățământul maghiar în timpul cel mai scurt maghiar. (Aprobare.) Aceasta e primul pas ce'l facem, nu poate fi însă cel din urmă; trebuie să ne nizuim întracolo, ca în timpul cel mai scurt să devină exclusiv maghiar învățământul în clasele superioare. Dela D-Voastră nu aștept,

astept însă dela legislativă și doresc chiar că pe basa influenței, ce e în stare a exercita asupra populației sale, că mai curând să decreteze, că instrucțiunea maghiară să se introducă preste tot în scoala. Se dice că aceasta e imposibil. Mă rog de iertare, în Ungaria au fost înainte de 1848 mii și mii de elevi germani, cari deși n'au sciat nici un cuvânt maghiar, au intrat în gimnasii. Într-o această mă numer și eu. Când eram de 8 ani am intrat în gimnasiu și am terminat cu bun succes prima clasă. (Strigări: eljen! în dreapta.) Să nu dicoți că ar fi cu neputință trecerea în gimnasiu fără cunoascerea limbii maghiare, e cu puțință, însă nu-i de ajuns a înveța gramatica numai cu mintea, trebuie învețat spiritul cu inima. (Aprobare viuă și aplause.) Acela, care înveță gramatica numai cu mintea, nu o va duce departe. Acela a cărei sîrgușă e condusă de iubirea de patrie învinge ori ce greutate. (Aprobare viuă.)

Onorată casă! Voiu să amintesc numai un lucru. Precum se vede exemplul populației germane din Ungaria n'a exercitat asupra lor nici o influență, din contră sasii se par a se uita cu oarecare dispreț la populație numită, cu toate că ea apăsa tare în cumpăna intereselor culturale ale națiunii. Elementul german din Ungaria și pentru germanismul pur a făcut mai mult ca sasii. Să mi se numească dintre ei oameni ca Lenau, Hirtl, cari au ridicat nimbul germanismului unguresc și să-mi spună ce au prestat ei pentru deii lor, cărora le subordinează toate, ce au prestat pentru germanism, care nu se basează pe ei? Dacă ar lucra umăr la umăr, cu această națiune spre a promova binele patriei, și ar folosi puterile spre un scop mai nobil. (Aprobări.)

Onorată casă. Încheiu, cu ce am început. Dispozițiile cuprinse în proiect se referă la diferite interese. Citez însă și afirma că ele nu sunt opuse unei altora. Ele sunt interese, cari se pot realiza, și de oare ce acest proiect este destoinic de a le realiza în interesul culturii patriotice, eu îl primesc în general.

Diua a șeptea a desbaterei.

Președintele: Urmează desbaterea generală asupra proiectului de lege pentru scoalele medii și pentru cuașificării profesorilor. Înainte voiesc însă să vorbească d. dep. Carol Wolff.

Carol Wolff: Onorată casă! (Să audim!) Acei onorați domni deputați, cari în loc de a desbat obiectiv să demită în discuții personale și nu înceată a-și arăta patriotismul prin atacuri adresate sasilor poartă vina, de mă văd earăsi necesităt a mă rugă de cuvânt în cestiu personală. Espectorațiunile adresate mie de d. deputat Baron Blasius Orban în vorbirea sa de alătării le reduc la dispoziție, ce domnește în casă, și în parte și la modul special de scrutare istorică a lui deputat Blasius Orban. Năști reflectă la vorbirea aceea a lui deputat, că ar fi atacată numai persoana mea. D. deputat însă aflat de bine a turbura amintirea fiecăruia lui meu tată. Densul a di: (Cetesce): „În privința naționalității domnului dep. Carol Wolff cursează diferențe faime. (Ilaritate). Unii îl țin a fi de origine prusiană, alții de origine armeană. Sunt unii, cari au cunoscut pe bravul lui tată, pe când se numia încă Dr. Farkas. Fie însă armean sau prusian, să nu e la nici un cas“. Onorată casă! Afirmarea aceasta e neadeverată. Tatăl meu, moșul meu și străbunii mei s'au numit Wolff, ei n'au fost nici prusiani și nici armeni, ci sasi din Sighișoara. Si domnul deputat Baron Blasius Orban ar fi trebuit să o scie aceasta, fiindcă tatăl meu a fost un medic onorabil în Sighișoara. Împlinirea credincioasă a chiomărei sale l'a dus de multe ori în secuime, unde a mantuit la mulți săci, chiar și la aristocrați, viață. Onorată casă! Aceasta e starea lucrului; n'am alt ceva de observat. (Aplause.)

Peter Dobranszky apără scoala medie neîmpărțită și combată direcția umanistică în învățământul gimnasial. Se îndreaptă apoi contra preșinilor naționale, contra statisticilor, pe care le privesc de arme ruginite, și prin cari voiesc unii a dovedi, în special și dep. C. Wolff că națiunea maghiară mai nu există de loc în lume. Wolff și cei de o părere cu el își uită de nedreptatea, ce și-o fac lor însăși. Pe baza raportului numeric maghiarii ar fi îndreptățiti a nimici fragilitatea mică națională, cari nu fac alta decât prepară revoalte în națiune și patria noastră. D. Wolff și consorții au scăpat un cuvânt mai mult, de cum ar fi trebuit și să scie acum de ce se tem. Ei se tem de lumina dilei, se tem că regimul și statul o să ia privire în machinațiunile lor, li-e teamă, că pe calea aceasta își vor perde pe poporul săs, pe care l'au ținut până acum în lanțuri grele, se tem, că acest popor labios va să treacă la Unguri și să țină cu credință la patria ungărească. (Aplause vii, Ris sarcastic din partea deputaților sasi.)

Sasii de aceea strigă contra cuașificării profesorilor proiectată, că ar dori să sugă și de aci înainte spiritul propagat de Heinze și de prof. Roscher.

Acolo în Germania se îmbătă noua generație cu ideile și fantasieriile marilor profesori germani, atât sasii cât și alți pioniri, ce se duc acolo.

Roscher întristă că o parte a națiunii germane emigreză în America și se perde acolo, esclama: „Lucrul ar putea sta altcum, dacă torrentul emigranților germani s'ar conduce în coloniile germane așa d. e. în părțile Ungariei rare populate, în provinciile polone din Austria și Prusia, în fine în părțile aceleia a Turciei, cari, dacă va vră Dănu au să fie pe viitor ereditatea Germaniei. Acolo s'ar putea născă pe calea colonisării o nouă Germanie.

Sasii se numesc în afară pionirii acestei Germanii noi. Pe sasi îi doare de mult, voind acum statul a pune pedești mergerei astfel de pioniri și crescerei lor în străinătate.

(Va urma.)

Presa rusă și otăriile conferenței.

Presa rusă, cetea în „Românul“, nu este nici de cum încântată despre rezultatele conferenței dunărene dela Londra. Astfel „Petersburgija Wjedomost“ dice:

Noi nu înțelegem nici de cum succesele, pentru cari suntem felicitati. Poate pentru aceea că Rusia a fost mărginită în drepturile de suveranitate pe teritoriul său? Este oare aceasta un drept de a executa ceva numai sub controlul străin? Acest drept îl avem ca ori și care altă putere de a lucra în deplină libertate în înțrul fruntarilor noastre. Acest drept n'are și n'avea nici o trebuință.

Dar d. Acsakoff merge în diarul „Russ“ și mai departe, căci scrie următoarele:

Căutând bine, Rusia a suferit o nouă înfrângere, dar numai într'o formă, care schimbă înfrângerea într'o victorie aparentă. Si aceasta se întâmplă după ce ministrul nostru de externe a vizitat Viena și Varzinul, după ce i s'a facut acolo o primire strălucită, care trebuie să ne facă a crede oare-cum că există relații amicale. Este prea adevărat că s'au prezentat ca protivnici ai nostri Franța și Anglia, dar aceasta s'a întâmplat numai, fiindcă ele nu s'au isbit de o serioasă rezistență din partea Germaniei și Austriei.

În fine d. Katkoff crede că trebuie să constată în diarul său „Moscowskija Wjedomost“ că Germania și Austro-Ungaria se sforțează într'un chip sistematic de a pune mâna pe Dunăre și a trece de partea cea-laltă a acestui riu, și apoi adaogă:

Ce a făcut oare Guvernul rus spre a împedeca această naintare austro-germană, fie numai spre a organiza navigația rusească pe Dunăre.... Pe ce temeu și în temeiul cărui drept s'a permis Austriei a lăsat o parte permanentă în comisiunea statelor țărănești de pe Dunăre, iar Rusiei nu? Si în ce temeu era trebuință de a mai prelungi încă pentru 21 ani existența comisiunii dunărene europene, a acestui institut de epitropie pentru Rusia și Slavi? Se vede însă că diplomația rusească tot nu poate să scape de depresiunea morală a tratatului de Berlin, care a sfârșit cu totul considerația statului rus. Diplomația rusească visează necontentit răboie, la care Europa nu se gândește cătuș de puțin, și combate cu sărete și patriotism nesecă gogoriște, cari nu există, suferind din cauza acestor gogoriște nesecă adevărate înfrângeri.

Regele și Regina României în Italia.

Cetea în „Frăția română-italiană“:

Opiniunea publică italiană e unanimă în manifestări de sinceră bucurie pentru sosirea augustei părechi a României în Italia.

Am reprodat deja opinia differitelor diare și sub această rubrică, dăm pe aceea a altor diare italiene, ce ne-au sosit în această septembrenă.

„La Nazione“ din Florența afă din Milano:

„Sâmbătă 24 Martie, se detine la Scala, la Redenzione de Gounod, asistă aci un Rege și o Regină. M. R. ale României care deșteptări multă și foarte viață simpatie. În scurtă lor trecere prin Milano vizitară monumentele publice, Duomo, Arco della pace, celebră noastră Pinacoteca din Brera, Galeria Vittorio Emanuele, arătări ceea mai înaltă admirări a lor: pretutindeni fură primiți cu ovăzuri spontane pentru că în inima poporului nostru e puternic sentimentul de frăție și de solidaritate cu Latinii dela Dunăre.“

„Diritto“ din Roma scrie:

„Autoritatele și populația Liguriei a făcut M. R. ale României cele mai sărbătoresc primiri.

Primariul din Pegli și prefectul din Genova le esiră înainte la Sampierdarena, unde se oferă

Reginei trei splendide buchete de flori, deși suveranii României călătoresc în cel mai mare incognito, cu toate acestea cetățenii și autoritățile voiri cu o cugetare patriotică, a se face interpreții viilor simpatii ale întregii Italii pentru augustii oaspeți și pentru generoasa națiune, pe care o reprezintă.

„Afară de frăția originei Italia și România au între ele o comunitate de interese vitale, cari nu pot scăpa din vederea oamenilor de Stat a celor două ţări. Si de aceea noi sperăm, că rămânerea regelui Carol și a gentilei Sale Soții va cresce și va asigura bunele relații ale noastre cu Statul Dunărean, căruia e rezervată o parte așa de mare din misiunea civilisatoare a extremului Orient.“

„Riforma“ din Roma cu un sentiment de nobilă curtenie, voind să facă a se prețui calitățile literare ale M. S. Reginei, dă cetitorilor săi o splendidă traducere a uneia din Legendele Peleșului cu titlul Peatrasă, și presentând această peatră prețioasă a literaturii Române o precede de o schiță biografică a augustei femei, și a lucrărilor sale literare și conchide astfel: „Gentila noastră oaspetă ne va erta, dacă nu putem să-i producem asemenea și cântul.“

„Adige“ din Verona salută de bună venire părechea regală numindu-i fericiți că sunt capii unui popor, care pentru statornica sa iubire de independență, pentru curagiul său, pentru spiritul său bun și mandru tot-de-odată, e demn de a sta alătura cu popoarele cele mai civilizate din Europa.

„Movimento“ din Genova salută astfel pe M. R. ale României, oaspeți în Italia:

„Prințipele Carol și amintesc totdeauna memorabilele cuvinte rostită în diua, în care se săi pe tronul României. Am devenit cu totul Român!“

Si pe când în timpul răsboiului sciu să țină sus standardul latin dividend causa Românilor de aceea a Rusilor și panslavistilor, tot astfel uită, că are prin vinele sale sânge german și nu ascultă nici de cum pe utopistii, ce visau germanisarea Dunării. A acestui fluviu era sentinelă un popor latin și latin'lu voi el.

„Adi aspirațiile seculare sunt într'o foarte mare parte împlinite și acele provincii cărora li se negă atâtă timp de a se uni într'un singur principat și cărora le era interzis chiar numele, adi formează un singur stat, plin de viață și de viitor și care de curând a pus pe capul principelui său o coroană de Rege, nu de aur, dar de oțel, din tunurile luate Turcului pe glorioasele redute ale Plevnei.

„Dând Regelui Carol și Reginei României salutarea de buna venire a ospitalităței, noi salutăm cu dreptul două valoroase expresii al unui popor eroic nu mai puțin cu expresia ideei latine, în german, reînnoită acolo în mijlocul gurilor Dunării.“

Multe diare ilustrate italiene publică biografia Regelui și a Reginei și portretul lor.

„Egy parisi román czikk.“

(Un articol român din Paris.)

Sub firma aceasta cetea în „Magyar Polgár“ din Cluj un articol, pe care noi îl retraducem din tecstul maghiar și care presupunem a fi fost tradus după cum afirmă „M. P.“ din „Dacia viitoare.“

Nu cunoașc foia din cestiu, fără după nume și după criticile desaprobatore attitudinei ei antimonaluchice, care le-am ceteit în foi bucureșene. Nu garantăm dară nici de genuinitatea articoului. Pentru genuinitate respondă „Magyar Polgár“ însuși.

Mărturisim că ne-a surprins vădend pe „M. P.“ reproducând asemenea articol. Care să fie scopul reproducării? căci când vre-o foaie românească ar fi reprodat spontan așa ceva, de sigur că scriitorul ar fi fost intempiat.

Probabil că scopul nu poate fi decât denunțarea românilor, cari nici scire directă n'au despre o apariție periodică română în Paris, arătându-i cu degetul că de „primejdioși“ sunt.

Condamnăm astfel de atitudine, de oare ce nu putem crede că „Magyar Polgár“ face caușă comună cu „copilandri români“ (român gyerkóczek) din Paris.

Ca publicul nostru să vadă de ce fel de arme se folosesc presa oficioasă ungurească, reproducem în traducere după „Magyar Polgár“ articolul din cestiu în următoarele:

„Publicăm mai jos articolul din Nr. 5 al diariului „Dacia viitoare“ din Paris, cu observarea că acest diariu este organul politic al studenților români copilandri din Paris.

Irridentismus.

Năsuința națională ca cei ce sunt de asemenea nouă, de o origine, o credință și o dorință cu noi să formeze un stat, o comunitate, o colectivitate, se numește unitatea națională.

În cîilele noastre Italia și Germania au ajuns scopul, spre care au năzuit sute de ani. Corespunde

oare unitatea eluptată tuturor recerințelor democrației? Faptele arătă că nu. Eată în fruntea Germaniei un împărat apăsat de militarism și aristocrație; în fruntea Italiei un rege, care suferă oligarchia parveniților, și înaintea căruia vechia libertate a provinciilor este tradițione pusă la o parte. De bună seamă nu la acestea s-au așteptat popoarele, când s-au luptat pentru unitate.

Ce se întâmplă cu marele principiu politic, cu rezultatul legitimelor nezuințe ale poporului? Puternicii dilei dău năvală asupra lui, îl sugrumată, apoi îl exploatează în favorul clasei domnitoare.

Parlamentul din Frankfurt a proclamat pe Friedrich Wilhelm IV. de împărat al Germaniei, intemeind astfel unitatea, din care s-a eschis Austria. Scum cum s-a sugrumat în sânge prima revoluție a Germaniei. Cei ce au atacat poporul la 1870, aceia au intemeiat la 1849 în interesul propriu unitatea Germaniei.

De sigur aceasta se va întâmpla și la noi, dacă vom nezui cu ori-ce preț la unitatea națională.

Cumă dilele Austriei sunt numărăte, — cred — că nu începe îndoeală. Soarta ei este să peară. De present se susține numai prin măiestrie, și agonie ei va ține numai, până când se vor împărti eredii între sine, sau o schimbare politică internă sau esternă îi va da lovitura de grătie.

Sau doară regele Carol sau domnul Brătianu nu cu placere săn gândit la această posibilitate? A domn preste 12 milioane de supuși.

Ce lucru mare pentru principale Carol! A'i putut să dică că a intemeiat unitatea națională. Ce distractiune pentru domnul Brătianu, el Cavour și Bismarck. Sunt siguri că Domnul Brătianu nu vinează la altceva decât la eliberarea Daciei. Repet, nezuința lui este unitatea națională cu regele Carol ca suveran, sau se poate ca împăratul Daciei.

Hm! Să vedem însă ce voim noi.

Față cu principiul politic așa numit „unitatea națională” noi punem irridentismul.

În fața nezuințelor clasei poporului (bourguasie) punem dreptul democrației, ca să se intrunească în un corp cu colectivitatele, cari nezuesc spre aceiași scop.

Insemnatatea irridentismului este „Dacia” fără domn, fără renegăti politici, fără trădători.

Insemnatatea irridentismului este că țărani din Abrud să dea mâna cu cel dela Dunăre. Irridentismul pentru români din Austria însemnează dreptul de răsculare, pentru noi datorința de a le sări în ajutoriu. Poporul din Ardeal e cu noi, el doresc sufragiul universal. Avem deci drept să-i impunem miserabila noastră lege electorală atunci, când-l eliberăm? Putem se-i impunem o constituție bastardă, despre care în naivitatea noastră credem

că este cea mai liberală din Europa? Putem să le impunem clasele boerilor și ale parveniților noștri, cari ca mașina se schimbă în guvernul statului? Ce frumos spectacol când fariseii noștri, și dău mâna cu renegății acelora.

Însă nu așa! Noi eliberăm pre români din Austria, ne vom vărsa sângele pentru independența lor; respingem însă deodată cu degradatorul despotism străin și obrasnicul despotism al clasei poporului.

În această revistă să desfășură standardul cuceririlor naționale, și precum în Austria am pășit ca apostoli ai dreptului revoluționei, tot așa și în România suntem neamici ori cărei domniri, fiecarei nedreptăți sociale și ne oferim viață pentru recuperarea drepturilor plugariului îmbrâncit, batjocorit, insultat, și vrednic de milă, recuperarea lor atât în România liberă, cât și cea iridentă.

Menese.

Varietăți.

* (Concert.) Dl Nicolae Popovici din Caransebeș va arangia Vineri în 1/13 Aprilie un concert în sala dela „Împăratul Romanilor”. La acest concert și-au apromis binevoitorul succurs domnișoara B. Riesenberger, dl I. L. Bella, dirigentul reunii de muzică de aici și reunii de româna de cântări din loc.

Programul.

1. Arie din opera „Hans Heiling“ de H. Marchner.
2. Trei cântece :

 - a) „Klinge, klinge Mein Pandero“ de A. Jensen.
 - b) „In blauer Nacht“ de F. O. Dessooff,
 - c) „Frühlingsnacht“ de R. Schumann; cântate de domnișoara B. Riesenberger.

3. Două cântece populare vechi românesci pentru chor micș.

- a) „Copilă tinerică“
- b) „Fântână cu trei isvoără“ aranjate de G. Dima.

executate de chorul „Reuniunei române de cântări“ de aici.

4. Romanță din Ballada „Crăiasa iezelor“ de N. W. Gade.

5. Duett din Opera „Hamlet“ de A. Thomas, cântat de domnișoara B. Riesenberger și D. N. Popoviciu.

6. „Hora“ de V. Alecsandri, aranjată de G. Dima, executată de „Reuniunea română de cântări din Sibiu“.

7. Trei cântece din „der Trompeter von Säkkingen“ a lui V. de Scheffel — de G. Dima.

- a) „Dein gedenk'ich Margaretha.“

- b) Mir ist's zu wohl ergangen.

- c) Wann vergess'ich Dein.

Prețul locurilor.

Logea mare 5 fl., logea mică 3 fl. 50 cr., locul cercle 1 fl. Parchett 80 cr. Balcon rândul prim 1 fl. al doilea 80 cr. Parterre 50.

Vândarea biletelor o îngrijescă librăria Michaelis de aici. Începutul la 7 ore seara.

* (Adunarea generală a comitatului Sibiului) a fost întrunită Marți în sesiune estra-

ordinară. Obiectele au fost puține și s-au și terminat desbatările asupra lor în aceeași zi. Din cele rezolvite înregistrăm reducerea cercului szolgăbirăeatului Talmaciului impreunându-se cu al Sibiului. Privitor la creditul ce cărciumarii au săl acordeze în viitor pentru beuturi spătuoase, se așteaptă până ce legea în privința aceasta va fi sancționată. Celelalte obiecte au fost de mai puțină importanță.

* (Limba franceză limba armatei în Austro-Ungaria.) În „Courriere du Havre“ este notiță următoare : Limba franceză, folosită de limba universală se poate că va deveni idioma oficială pentru armata austriacă. Cehii cari se plâng, că comanda în armată este nemțescă, pretend că în locul acesteia să se introducă cea franceză. Măsura aceasta ar delătura temeri, conflicte și frecări provocate de amorul propriu. Cestiunea aceasta foarte importantă are să devină în timpul cel mai de aproape obiect de desbatere în parlamentul austriac.

* (Servitor intelligent). Gheorghe, ai dat scrisoarea lui căpitan?

— Da, domnule.

— Ce face căpitanul?

— E sănătos! dar ce păcat că e așa de orb!

— Cum orb! Ești nebun!

— Deu! pe când stăteam înaintea sa, el mi-a dis: „Da unde tii dta pălăria?“ El nu vedea și cu toate acestea o avea pe cap!

Loterie.

Miercuri 11 Aprilie n. 1883.

Brün : 26 63 21 70 72

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Aprilie n. 1883.

Viena B-pestă

Renta de aur ung. de 6%	120.35	120.30
Renta de aur ung. de 4%	90.05	90.10
Renta ung. de hârtie.	88.05	88.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	138.—	137.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung..	112.—	112.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung..	97.75	91.50
Renta de aur austriacă.	93.90	97.—
Obligațiuni ung. cu clausă de sorțire.	97.80	91.25
Obligațiuni urbariale temesice.	97.50	97.25
Obligațiuni urbariale transilvane.	97.50	97.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice.	99.—	99.—
Obligațiuni ung. de recumpărarea decimei de vin.	97.50	97.75
Obligațiuni ung. de recumpărarea pământului.	98.90	97.50
Sorți de stat dela 1860.	131.60	131.40
Sorți ungurești cu premii.	116.10	116.50
Sorți de regulare Tisei.	110.30	110.50
Achiziții de bancă austro-ung.	834.—	832.—
Achiziții de bancă de credit ung.	313.50	313.—
Achiziții de credit austr.	318.10	316.70
Datorie de stat austriacă în hârtie.	78.45	78.30
Datorie de stat austriacă în argint.	79.05	78.75
Strisuri fonciari ale instituției „Albina“.	119.55	100.30
London (pe poliță de trei luni).	119.55	119.55
Galbin.	5.48	5.62
Napoleon.	9.48	9.47
100 marce nemțesci.	58.50	58.50

Turnătoare de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

le recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor

sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coroane) de lemn, fer turnat și făurit; astfel construite, că după ce sunt usate pe o parte să poată fi învertite cu înlesnire în orice direcție, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

Clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adânc, ca cele de sistemul vechi; un astfel de clopot în greutate de 300 puncti egalează pe unul de 400 puncti.

Recomand mai departe scaune de fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru orologiu și toace din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal apartințoare de această categorie, cu preturile cele mai moderate. Se construiesc clopote și pe lungă platirea făcută în rate.

Clopote dela 300 puncti în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

Timișoara, Fabrică.

Nr. 40. [399] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil, cu două oare fisce pe zi, la

Biserica română ort. r. s. dela sf. Nicolae din Brașov, se scrie concurs cu

termin până la ultima lui Aprilie st. v.

Despre sistemul și modalitatea, după care este a se purta Contabilitatea, cu care este împreunat un salar de 360 fl. v. a. pe an, se poate

lua informație detaliată dela Epitropia parochială.

Brașov, 27 Martie 1883 st. v.

Comitetul parochial al Bisericei române ort. r. s. dela sf. Nicolae.

Nr. 1500 1883.

[397] 2—3

Publicațiune.

La cerera lui Carol Fejervári în privința comasării generale a hotarului comunei Măgherușului-Sieului să fie făcută o pertractare din data 15 Maiu 1883 înainte de ameașă la 8 ore. Părțile interesează să fie invitate la terminul pus, a se înșătișa la pertractare sau în persoană sau prin plenipotențiații lor, cu aceea observare,

că absența unei sau altrei părți se va considera ca consimțire cu comasarea.

Petitionarea pentru concesiunea comasării le stă în voie părților a o vedea la subscrizul tribunal și la primăria comunei.

Din ședința tribunalului reg. din Dej

în 31 Martie 1883.

[376]

LE DANUBE

JOURNAL FRANÇAIS DE VIENNE

pune în perspectivă, de lângă multe căstiguri de franci 200,000, fr. 100,000, fr. 50,000, fr. 25,000 fr. 10,000 și un căstig principal de

500.000

franci în aur,

dând fie căruia dintre abonații sei

GRATUIT

ca premiu o soarte dela loteria franceză

Loterie de l'Union des Arts Décoratifs.